

KARYS

EINA SYKĮ SAVAITĖJE

Kaina: 3 mėn. 15 auks., 6 mėn. 30 auks., 12 mėn. 50 auks. Atskiri numeriai 1 auks. 50 skaitikų.
Adresas: Kaunas, Laisvės Alėja 12 Nr. «Karys» Redakcija. ===== Telef. 90 Nr.

37 (173) Nr.

Kaunas, 1922 m. rugsėjo mėn. 15 diena.

IV metai.

Lietuvos Valstybės Konstitucija.

I.

Bendrąjį dėsnių.

Nėra ir nebuvo tokios valstybės, kuri neturėtų savo konstitucijos, nes konstitucija yra tie pagrindiniai įstatymai, kuriais tvarkosi kiekviena valstybė. Ir kad ir kažin kokia būtų valstybės tvarka, vis dėlto kokiais nors dėsniais, rašytais ar nerašytais, toji valstybė remiasi. Svarbiausias atskirų valstybių konstitucijų skirtumas pareina nuo to, kas tuos pagrindinius dėsnius nustato ir keno naudai tie dėsniai skelbiami. Pvz., rusų laikais mūsų Lietuvoje veikė irgi pagrindiniai dėsniai—konstitucija (nors šio žodžio caro valdžia ir vengdavo), tik tai tie dėsniai buvo nustatomi ir atnaujami iš viršaus—ar vieno caro, ar vėliau—pasitarus su valstybės buvusia dūma ir taryba. Aišku, kad caras skelbdavo tik tokią Rusijos tvarką, kuri galėjo jo valdžią dar labiau sutvirtinti, skelbdavo tokius įstatus, kurie buvo naudingi jam ir kitiems vadinamiesiems aukštesniems sluoksniams, naudingi visai Rusijai, o kartais labai kenksmingi rusų pagrobtiems kraštams, jų skaičiuje ir Lietuvai.

Išskūrus Lietuvos nepriklausomai valstybei, aišku ir mes negalėjome gyventi be tam tikrų įstatų, kurie nustatytų ir mūsų gyvenimo tvarką. Dar valstybės Taryba buvo paskelbusi pirmą Laikinąją Konstituciją. Ji buvo laikinoji, nes pati Taryba buvo laikina, nes jos uždavinys buvo tik tam laikui valstybę tvarkyti, kad [susirinkus visų žmonių išrinktam Seimui, jisai nustatytų galutiną valstybės formą. Susirinkus Steigiamajam Seimui, tuojau buvo paskelbta nauja laikinoji Konstitucija; ji vėl buvo tik laikina, nes nuolatinės Konstitucijos išdirbimas reikalavo daug laiko ir darbo, o čia reikėjo tuojau nustatyti laikinai veikiančią tvarką, nes senoji Konstitucija, Seimui susirinkus, nustoja galios. Pagaliau, baigiantis Seimo darbui, paskelbta jau nuolatinė 1922 m. rugpiučio 1 dienos Konstitucija iš 15 dalių ir 108 paragrafų.

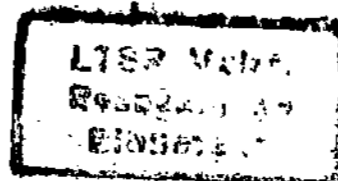
Renkamojo žmonių Seimo paskelbta, jį aišku, galėjo paskelbti tik tokią valstybės formą, kur pačios tautos teisė savarankiškai valdytis nebūtų siaurinama, o tai yra įmanoma tik ten, kur aukščiausia (suverenė) valstybės valdžia priklauso tautai (1 §). Nė viena pasaulinė pajėga, nė viena katmytinė valstybė, nė viena žmonių grupė ar atskiras žmogus

pačioje Lietuvoje negali turėti didesnių teisių, negu pati tauta — nes tada ir tautos valdžia nebūtų aukščiausia, pati Lietuva nebūtų nepriklausoma, nebūtų demokratinė respublika.

Tačiau pati tauta savo valdžią vykdyti gali įvairiais būdais. Senovėje, kai kur ir dabar, mažose valstybėse, miestuose, valsčiuose, išskylant kokiems nors reikalams, visi tam tikros valstybėlės nariai susirinkdavo kartu, aptardavo ir išspresdavo savo reikalus, leisdavo čia pat įstatus, čia pat teisdavo tuos, kas įstatymams nusikalto. Toks būdas yra patogus, jei tų pačių reikalų yra nedaug ir pačių piliečių negausiai. Didėjant valstybės reikalams, tiktų žmonėms apleisti visus savo durbas, kad galėtų tinkamai atlikti savo valdymo pareigas; be to, didesnėse valstybėse visiškai negalima būtų ne tik visiems nuolatos rinktis, bet ir vienu kartu vienoje vietoje susirinkti. Taigi gana anksti, užuot pačios rinkiosis, tautos pradėjo rinkti atstovus, kurie veikė ir vykdė valdžią tautos vardu. Tauta tik tik prižiūri jų veikimą tam tikrais būdais, kad jie tikrai atstovautų tautos didžiūmos norą.

Ir mūsų Konstitucija antruoju paragrafu nustato, kad nors aukščiausia valdžia priklauso tautai, tačiau ne pati tauta netarpinais tą valdžią vykdo, bet renka tam reikalui seimą, kurio svarbiausias uždavinys yra įstatų leidimas, vyriausybę, kuri tuos įstatus vykdo, ir teisumą, kuris prižiūri, kad nevykdanči įstatų nekliudytų bendram darbui ir būtų verčiami tam tikromis bausmėmis šiuos įstatus pildyti. Be to, Seimo uždavinys yra spręsti visus nesusipratimus atskirų žmonių tarpe pritaikinant įstatus gyvenimui.

Lietuva yra demokratinė respublika. Valstybė visada turi tam tikrą žemės plotą, kuriame aukščiausia valdžia priklauso tautai, gyvenantiems šiame plote žmonėms. Taigi tik jie per savo renkamus atstovus gali spręsti ar kokį naują žemės plotą prie Lietuvos priskirti, ar kitiems atiduoti Lietuvos ploto dalį (4 §). Ir tuo būdu net didžiausių nelaimių laiku nei vyriausybė pati negali atsicaityti kitų valstybių naudai nuo Lietuvos nors mažiausios teritorijos dalies, nei kokios kitos valstybės negali pačios spręsti Lietuvos ploto keitimų, kol Seimas nepasiekys tautos vardu, kol nebus paskelbtas atitinkamas įstatymas.

Dabarties laiku dar nevisas Lietuvos plotas yra valdomas nepriklausomos Lietuvos tautos. Klaipėdos kraštas ir ypačiai nelaiminga Vilnija vis po svetimu jungu kenčia. Bet nei valstybės, tuos kraštus užėmusios, nei kitos valstybės, kurios mėgsta neretai kištis į svetimus reikalus, šių kraštų likimo teisėtai negalės išspręsti tol, kol Lietuvos tauta pati ar per savo atstovus šiuo reikalu neišsitaris sprendžiamai.

Kadangi Lietuvos plotas yra ne mažas—per 80 tūkstančių kvadratinų kilometrų, kurių trečdalis dar yra po svetimu jungu, ir patys žmonių ir valstybės reikalai yra labai painūs, tai šis plotas, kaip ir kitose valstybėse, yra padalintas į apskritys ir miestus apskričių teisėmis, o apskritys—į valsčius ir miestus valsčių teisėmis. Norint dabar pakeisti bendrą Lietuvos padalinimą į mažesnius vienetus ar pakeisti esamųjų padalinimų sienas, einant mūsų konstitucijos 5 § reikalingas atskiras, Seimo išleistas įstatymas. O susijungus visai Lietuvai į nepriklausomą vieną valstybę, jos plote gali rasti sričių, kur savo ekonominiais ir kultūriniais reikalais gali žymiai skirtis nuo kitos Lietuvos dalies. Todėl mūsų Konstitucija leidžia, kad reikalui atsiradus, tokioms sritims atatinamą įstatymą leidžiant, gali būti duotos ir platesnės teisės, negu esamoms apskritims, kad tos vietos savybės galėtų laisviau plėstis ir kad tuo būdu tos atskiros sritys plačiau galėtų sunaudoti savo pajėgas bendram reikalui.

Visos Lietuvos gyventojų didžiumą sudaro lie-

tuviai. Tačiau yra nemažai ir kitų tautybių, kalbančių ne lietuvių kalba. Mūsų Konstitucija, lyg prisimindama tuos laikus, kada rusų valdžia viešose vietose kabindavo iškabas su parašais „govorit po litovski vospreščajetsia“ (kalbėti lietuviškai draudžiama), neina rusų pramintais takais, bet visoms mažumų vietos kalboms leisdama platų vartojimą savo tarpe, namie, mokykloje, viešose vietose, kartu tik iš jų reikalauja, kad tos tautelės, susidurdamos su valstybe, vartotų lietuvių kalbą, nes ji yra didžiosios valstybės kalba. Nors šiuo atžvilgiu ji nei- na taip toli, kaip dauguma Europos ir Amerikos valstybių; pvz., nereikalauja iš žmonių, norinčių priimti valstybės pilietybę, kalbos mokėjimo, kaip to reikalauja Šiaur. Amerikos Jungtinės Valstybės.

Bendrujų dėsnių 7 § nustato valstybės spalvas; geltoną—žalią—raudoną ir valstybės ženklą—baltą vyti raudoname dugne. Valstybės spalvos—tai tos spalvos, kuriomis skiriasi viena valstybė nuo kitos, nes kiekviena valstybė turi kitas savo spalvas ar tų spalvų suderinimą. Lietuvos Vytis—tai tas ženklas, po kuriuo dar gilioje senovėje rinkdavosi aukštaičių ir žemaičių būriai prieš „vyti“ iš Lietuvos kraštų. Tas ženklas, tai savotiškas Lietuvos antspaudas, kuris žymimas visuose valstybės aktuose, piniguose, ženkluose ir t. t. Tik tasai aktas ar daiktas, kuriame yra vyti, yra neabejotinai Lietuvos nepriklausomos valstybės.

(Bus daugiau).

Amž. Kap.

Minų karas mariose.

Buvusiame kare minų reikšmė buvo didelė: sustatytos mariose įvairioje gilumoje, jos buvo labai pavojingos tiek nardomiesiems, tiek šlaipjau laivams. Be abejojimo, jų rolė bus dar didesnė būsimuose karuose. Minų vartojimas visada bus lengvesnis ir patogesnis marių valstybėms, kurios, viešpataudamos mariose, tu-

rės didelę laisvę pasirinkdamos vietą ir laiką minų statymui.

Buvusiame kare, pradėjus vokiečiams statyti minas netarpinėje artumoje nuo sąjungininkų laivyno, anglai ir amerikiečiai padarė plačių minų laukų Šotlandijos pakrantėse: 230 mylių ilgumo ir nuo 15 iki 35

Č. Dikensas.

Juodas šydas!

(Vertė Z. K.)

(Tęsinys)

— Aš nenoriu — atsakė daktaras kiek pažvelgęs — didinti jūsų nelaimę koku nors pastebėjimu dėl to, ką esat pasakę, arba reikalauti smulkesnių aplinkybių, kurias jūs, matyti, norite paslėpti nuo manęs, bet jūsų žodžiuose žymu tokio prieštaravimo, kad aš nemoku jų surišti ir suprasti jų prasmės, ir noromis nenoromis turiu žiūrėti į juos su kai kuriuo nepasitikėjimu. Ligonius grėsia šią naktį mirtis, ir aš negaliu jo matyti, kada mano atsilankymas galėtų būti jam naudingas... Jūs manote, kad rytoj mano atsilankymas nebebus naudingas, o tuo tarpu norite, kad aš tik rytoj pamatyčiau ligonį... Jei jis jums iš tikrųjų toks brangus, kaip tat matyt iš jūsų žodžių ir ašarų, tai kodėl jūs neleidžiate pamėginti išgelbėti jam gyvastį, kol dar nevēlu.

— Dieve saugok! — suriko nepažįstama per ašaras. — Argi galiu tikėtis, kad pašaliečiai jūkės tam, kas man patį atrodo neįtikima. Vadinasi, jūs ne-

sieksite jo pamatyti, ser? — pridėjo ji staiga su stojus.

— Aš to nesakiau — atsakė daktaras. — Bet leiskite jums priminti, kokia baisi atsakomybė krinta ant jūsų, jei jūs būsite atkakli savo nesuprantamame nesutikime, ir ligonis numirs.

— Sunki atsakomybė šiaip ar taip teks kitam asmeniui — nusiminusi prakalbo nelaimingoji moteris. — O tą atsakomybę, kuri tenka man, aš esu pasiryžusi kantriai pakelti.

— Bet kai aš — tęsė daktaras — tai kadangi niekuo nerizikuoju nusileisdamas jums, tai aplankysiu ligonį rytoj rytą, jei jūs paliksite man savo adresą. Kelintą valandą aš galiu jį pamatyti?

— Devintą — atsakė nepažįstamoji.

— Alleiskite man dar vieną klausimą: ligonis yra dar jūsų globoje?

— Ne.

— Vadinasi, jei aš duočiau jums kai kurių nurodymų, kaip elgtis su juo naktį, jūs negalėtumete man padėti?

— Ne, — atsakė ji, raudodama.

Įsitikinęs, kad tęsdamas pasimatymą negalės iškvosti kokių nors kitų žinių ir nenorėdamas skaudinti nelaimingos moters jausimų, (ji dabar nebesivaldė ir atrodė visai prislėgta nelaimės), daktaras pakariolo

mylių platumo. Tam minų laukui reikėjo iki 75.000 minu.

Marių laivo „De Rivoyre“ leitenantas rašo „Marių karo istorijoje“, kad iššios laivų eilės mėtė ir statė minas tiksliai išdirbtu planu. Dar 1914 m. negalėjo kiti suprasti, kam reikalingi tokie platūs minų laukai. Minų laukams Šotlandijos pakrantėse, amerikiečiai pastatė Šotlandijoje dvi minų dirbtuves. 80% pastatytų pakrantėse minų paruošė tos dirbtuvės. Karo metu minų statymas buvo vedamas dviem skirtingais būdais.

Geriausias būdas ginti krantams nuo priešo yra blokada dideliame plote. Stipriausios minų užtvoras Šiaurės mariose 1917 ir 1918 m. buvo netoli Ringht Šotlandijoje, paskui netoli Pas de Calais ir Flandrų krantų.

Vokietija neturėjo mariose tos laisvės, kurią turėjo santarvė. Ji minų kovose griebdavosi netikėtų žygių, statydama ir mėtydama minas kuone visose tolimose mariose, o taip pat aptvėrė minų laukais savo krantus Botino įlankoje, Adriatikos mariose ir Dardaneliuose. Suezio perkaso blokadai, vokiečiai pervežė minas per dykumą. Kreiserių kovose vokiečiai parodė nepaprastos energijos ir drąsos. Pvz., vokiečių minuotis „Wolf“ 1919 m. sausio mėn. pastatė 38 minas prieš Adeną Aravijoje, ties Juodosiomis mariomis, 48 minas ties Kolomba Ceilone ir 50 ties Bombėja Indijoje.

Vokiečiams pasisekė per 15 karo mėnesių su minų pagalba paskandinti prekybos, 68.000 tonų talpumo, laivų, o taip pat su savo 42.000 tonų patrankų pagalba. Paskutinis minų kovos būdas iš pradžių atrodė ne visai vykęs, kadangi minos neblokavo uostų delto, kad priėjimai prie jos buvo saugojami ir valomi nuo minų; tačiau išmėtytos krantuose tarp Bresto ir Šerburgo minos padarė santarvininkam didelių

nuostolių. Vokiečių nardomasis laivynas paskandino santarvininkų prekybos laivyną, kurio talpumas buvo 6.664.417 tonų, kas sukėlė Angluose didelio neramumo, kuris dar padidėjo, žuvus daugeliui laivų nuo priešo minų.

Bendrai imant, nuo minų žuvo daug daugiau laivų, negu nuo karo laivų. Nuo minų žuvo 306 anglių, 639.710 tonų talpumo, laivų ir 39 prancūzų, 43.625 tonų talpumo, prekių laivai.

Taip pat ir neutralių valstybių laivai negalėjo išvengti didelių nuostolių: Norvegai neteko 78 prekių, 109.857 tonų talpumo, laivų, Švedai—35-ių, 43.027 tonų talpumo laivų.

Minas statė greitai plaukiojanti karo laivai. Statant minas, geriausia buvo naudotis nardomomis valtimis, tik jose negalima buvo laikyti didesnį minų skaičių, o be to jų veiksmų plotas buvo nelabai didelis; kiti laivai minų statymui yra tuo nepatogūs, kad lengvai gali būti nuginkluoti ir sunaikinami. Laivus, kurie statydavo minas, visada lydėdavo apsaugos karo laivai.

Apsiginti nuo priešo minų, kartais buvo naudojamos išorės dirbtinės dėžės, kurios apimdavo laivą dengtuvo pavidale, bet tai nepatogu tuo, kad tokį dengtuvą gali nunešti srovė; be to, jį galima pritaikyti tik didelio tupumo laivams. Minų kovose buvo naudotasi ir atskirais skydais, kurie nustumdavo statytas minas, bet ir juos lengvai galėdavo nunešti srovė.

Geriausias būdas kovoti su minomis tai jų gaudymas, kas visada užima labai daug laiko. Greitesniam minų išgaudymui reikia turėti labai daug laivų ir tam tikros medžiagos. Greitesniam ir nepavojingam minų gaudymui reikalinga taipogi jūros aviacijos pagalba. B. B.

Kitų valstybių armijos.

Lenkija.

Inžinerijos ir technikos kariuomenė.

Sapiertų yra 10 pulkų — 3 batalionais kiekvienas

ir, be to, 2 specialiai batalionai: tiltų ir mašinų. (1-asis pulkas turi Kasčiuškos vardą).

Sapierių pulkas susideda iš: 1) pulko štabo, 2) 3-jų sapiorių batalionų, kurie turi atitinkamų divizijų

prizadėjimą aplankyti ligonį rytoj paskirtą valandą ir išlydėjo savo keistą viešnią, kuri, nurodžiusi jam namus tolimame Uolvorso gale, taip pat paslaptį išnyko, kaip buvo atėjusi.

Lengva sau įsivaizduoti, kad toksai nepaprastas atsilankymas padarė gilaus įspūdžio jaunojo gydytojo vaizduoklei, ir kad jis daug ir ilgai galvojo, nors ir nesėkmingai, apie tai, kaip išsprędžius tą problemą. Jam, kaip ir kiekvienam iš mūsų, dažnai tekdavo girdėti ir skaityti apie nepaprastus atsitikimus, kuriuose tam tikrų asmenų nujautimai ir mirties pranašavimai įvykdavo iš tikrųjų paskirtą dieną ir net minutę. Iš pradžių jis buvo linkęs manyti, kad ir tas atsitikimas galėjo būti tos kategorijos, bet tuojau po to prisiminė, kad visuose žinomuose jam epizoduose kalbama tikrai apie tuos nujautimus, kuriuos turėjo kai kurie asmenys dėl savo mirties. Bet šitoji moteris kalbėjo apie kitą asmenį, apie vyrą, ir negalima buvo manyti, kad paprastas sapnas arba jausmų iliuzija būtų priverstę ją kalbėti apie jo galimą mirtį su tokiu baisiu tikrumu, kaip ji tai darė. Jei tą žmogų laukė nužudymas kitą rytą, ir toji moteris, iš karto, gal būt, ir davusi savo sutikimą dalyvauti tame dalyke, susirišo priesaiką laikyti paslaptį, o paskui galėjosi ir nusprendė rūpesniu apie įsimaisymą savo laiku medicinos pagalbos išgelbėti jį, kiek gaėdama, nors nuo mirties,

jai jau negalima buvo atitolinti apskritai kokio nors smūgio nuo aukos,—tai argi galimas dalykas, kad panaši žmogžudystė galėtų būti padaryta per kokias dvi mylias nuo sostinės? Todel mūsų daktaras grįžo prie savo pirmojo manymo apie nepilną tos moters protą; kadangi jis nemokėjo kuriuo nors kitu būdu įeiti į paslaptį, tai ir sustojo tvirtai įsitikinęs, kad ji beprotė, nors kažin kiek galvojo apie tai nemiego naktį, kurią juodas šydas nė minutei neaplaido jo vaizduoklės.

Uolvorsas toje pat dalyje, kuri labiausiai atitolinta nuo sostinės, net ir dabar atrodo menku užkampiu be teisingų gatvių, o prieš trisdešimt penkis metus jis buvo truputį geresnis už liūdną dykumą, kurioje gyveno būrelis dviprasmės reputacijos gyventojų, kurie dėl savo neturto negalėjo samdytis butų geresnėse; vietose arba kurių pramonė ir gyvenimo būdas priversdavo branginti tą Uolvorso atskirumą. Daugelio iš tų namų, kurie dabar yra tenai, tada dar nebuvo, o stovėję vietomis tuo laiku nameliai buvo labai nuskurdę.

Todel kada jaunas gydytojas ėjo per tą užkampį, jis pamatė liūdną vaizdą, ir viskas kas buvo aplink negalėjo išsklaidyti nesmagumo, kurį jis jautė, išėjęs su savo neaprastu vizitu. Jo kelias ėjo į šalį nuo didžiojo kelio, per purviną aikštelę, per kreivas gatveles

numerus, 3) atsargos bataliono kadra ir 4) pantonų vorų.

Sapierių batalionas sudėtas iš dviejų kuopų. Kucpoj-3 būriai, iš viso 3 oficeriai ir 120 kareivių.

Mašinių batalionas tarnauja prožektoriams ir lauko elektros stočiai. Jo sudėtis: 2 prožektorių kuopos, 2 elektro teknikų kuopos, atsargos bataliono kadrai, mechanikų ir elektrotechnikų mokykla.

Prožektorių kuopoje 3 būriai 3 skyrlais kiekvienas. Prožektoriai — 60 cm., 100 cm. ir 120 cm.

Elektrotechnikos kuopos—3 būriai ir vienas hidro teknikų būrys.

Tiltų batalionas susideda iš 2 tiltininkų kuopų, 1 minininkų kuopos, atsargos kuopų kadru, mekanikų ir mašinistų mokyklos.

Rvšių yra trys pulkai. Pulkas susideda iš: 1) štabo, 2) trijų arba keturių telegrafo batalionų, 3) vieno radiotelegrafo bataliono ir 4) vienos specialės telegrafo kuopos.

Telegrafo batalione (arba radio telegrafo bat.) yra 4 telegrafo (arba radiotelegrafo) kuopos, atsargų kuopos kadrai ir viena raštoji telegrafo kuopa.

Specialėje kuopoje yra žemės telegrafavimo ir optikos būrys, jūzistų būrys, o tapogi šunų ir pašto karvelių.

Geležinkelių yra 3 pulkai. Geležinkelių pulkas susideda iš štabo, dviejų batalionų ir atsargos batalionų kadra.

Batalionai turi visuose pulkuose bendrą numeraciją.

I vieno pulko sudėtyje įeina ir specialė kuopa.

Geležinkelių batalione yra 3 kuopos iš 4 būrių kiekviena.

Automobilių yra 10 divizionų, po vieną kiekvienoje korpuso apygardoje.

Automobilių divizionas susideda iš diviziono štabo, 1-os keleivių ir sanitarinių automobilių voros, 1 sunkiųjų ir pusiau sunkiųjų automobilių voros, mokomosios voros, šarvuotų automobilių mokomosios voros, atsargos voros kadru ir dirbtuvių.

Chemijos batalionas moko liepsnosvaidininkus ir nuodingųjų dujų specialistus. Jis susideda iš štabo

1 liepsnosvaidžių kuopos, 2-ųjų dujų kuopų, atsargos kuopos kadru ir bataliono sandėlių.

Liepsnosvaidžių ir dujų kuopos susideda iš 3 būrių.

Aviacija.

Yra trys aviacijos pulkai. Pulkas susideda iš pulko štabo, įvairaus skaičiaus žvalgybos ir naikintojų divizionų, atsargos diviziono kadru, sekėjų mokyklos, pulko parko, mokomosios sekcijos, radio telegrafo būrio, aerofotografijos būrio ir meteorologijos įrankių.

Žvalgybos divizionas susideda iš 2 eskadrų; *medžiojų* divizionas susideda iš 2-3 eskadrų; dienos naikintojų divizionas susideda iš 3 eskadrų; nakties naikintojų divizionas — iš 2 eskadrų.

Divizionai turi romėnų numeraciją, o eskadros — arabų.

Aeronantų kariuomenės yra penki batalionai. Batalionas susideda iš 2 kuopų ir atsargos kuopos kadru. Kuopa susideda iš kuopos štabo, bataliono, bataliono apsaugos (sunkus kulkosvaidis), technikos sekcijos, upių sekcijos ūkio tarnybos.

Tankai.

Tankai išskirstyti į batalionus. Batalionas susideda iš bataliono štabo, 2-ųjų tankų kuopų, dirbtuvių ir atsargos kuopų kadru.

Tankų kuopoje yra 3 tankų būriai; būryje trys tankai, apginkluoti 37 mm. patrankomis, ir du tankai, apginkluoti kulkosvaidžiais.

Karo žandarmerija

Karo žandarmerija išskirstyta divizionais prie korpusų apygardų. Divizionas susideda iš štabo, žandarmerijos būrių ir atsargos eskadrono kadru. Kiekvienos diviziono rajone yra po 2 žandarmerijos būrius ir dar 2 kuopos vadovybės žinioje.

Tarnybos.

Yra šios tarnybos:

1) Apginklavimo, 2) inžinerijos ir sapierių, 3) intendantūros, 4) ryšių, 5) tankų ir aviacijos, 6) tran-

ir pro sugriuvusias arba griuvančias pirkeles. Jį su-
laikydavo tai koks nors medis, tai klanas arba nedidelis upokšnis, atsiradęs iš nakties nuo smarkaus lietaus, ir kur-ne-kur nuskurdęs sodelis sugriuvusia tvora tikrino tiek savininkų neturtą, tiek mažą svetimos nuosavybės gerbimą. Kai kada buvo matyti stovinčių duryse gyventojų, apvilktų skarmalais: kokią nors purviną moterį, pilančią į gatvę pamazgas, arba mergaitę su kaušu, didumo kuone sulig ja pačia, su kažkokiomis srutomis, ir paskum visa aplink buvo ap-
supta tirštu, dvokiančiu rūku.

Po ilgo ir varginančio klaidžiojimo purvais ir klanais, po dažnų klausinėjimų ir po tiek pat priešingų ir beprasmių atsakymų, atrado jis, pagaliau, paskirtus namus. Tai buvo mažutė, žema, vienu gyvenimu grįtelė, pasirodžiusi paprasčiausia iš tų, kurias jis buvo sutikęs pakely. Apatiniame rūšio gyvenime langinės buvo privertos, bet neuždarytos, ir aukštutinio gyvenimo lange kabėjo nublukusi geltona iškaba. Nameliai stovėjo visai skyrium, aukštos gatvelės kampe, delko ir čia nebuvo matyti jokio kito gyvenimo.

Patsai drąsusis skaitytojas — ir tas kažin ar nusisypros, jeigu mes pasakysime, kad daktaras kurį laiką abejojamas vaikščiojo ties namais, pasiryžęs pirmą paklabinti į duris. Tu laiku Londono policija ne-

galima nė lyginti su dabartine; atskirta priemiesčių padėtis, kada dar nebuvo prasidėję statomasis darbas ir gyventojų augimas, kurie paskiau sujungė aplinkines vietas su sostine, pavertė juos pačios sugedusiosios liaudies užkampius. Tuo laiku net didžiosios Londono gatvės buvo apšviečiamos labai silpnai, o priemiesčiai ir artimos jų apylinkės buvo apšviečiamos tik mėnuliu ir žvaigždėmis. Ieškoti vagių lizdai jų urvuose vis dar buvo labai sunku, ir jų gyventojai, savaimė aišku, darėsi atkaklesni, kadangi kasdieniniai bandymai vien tik tikrino nedorėliams jų palyginamą ramumą. Prie to reikia pridėti, kad mūsų gydytojas buvo dirbęs kurį laiką sostinės ligoninėse ir labai lengvai galėjo įsitikinti, kad būrūs darbai gali būti varomi be kokios pabaudos ir pasilikti nesusekti, darbai, kurie paskiau ir iš tikrųjų buvo varomi liūdno atsiminimo Borko ir Bišono. Šiaip ar taip daktaras abejojo: tai prieidavo prie durų, tai vėl nueidavo į šalį ir vaikščiojo pirmyn ir atgal, lyg norėdamas orientuotis. Bet, būdamas ne iš baikštųjų, jis veikiai nu-
galėjo save, grįžo į duris ir atsargiai paklabino.

(B. d.)

sporto, 7) sveikatos, 8) veterinarijos, 9) telsmo, 10) etapų, 11) dvasiškijos, 12) švietimo, 13) lauko žandarmijos ir 14) lauko pašto.

Karo mokyklos.

Aukštosios karo mokyklos:

- 1) generalio štabo mokykla — ruošia vyresniuosius vadus ir karininkus štabo tarnybai;
- 2) karo politechnika — ruošia aukštojo technikos mokslo oficerius;
- 3) aukštoji intendantūros mokykla prie generalio štabo mokyklos — ruošia specialiai intendantūros karininkus.

Oficerių mokyklos:

- 1) kariūnų (podchorążych) mokykla Varšuvoje,
- 2) pėstijos kariūnų mokykla Bydgošče,
- 3) centrinė kavalerijos mokykla Grudzence,
- 4) artilerijos kariūnų mokykla Poznaniuje,
- 5) aeronautikos oficerių mokykla Toruniuje.

Pusoficerių mokyklos:

- 1) centrinė pėstijos pusoficerių mokykla Nr. 1 Chelmaniue,
- 2) Didžiosios Lenkijos pėstijos pusoficerių mokykla Nr. 2 Grudzence,
- 3) artilerijos pusoficerių mokykla Toruniuje,
- 4) soperių pusoficerių mokykla Ponoskuose,
- 5) ryšių pusoficerių mokykla.

Specialės mokyklos:

- 1) centras kariuomenei ruošti Rańbertove,
- 2) sanitarijos mokykla Varšuvoje,
- 3) centrinė kulkosvaidininkų mokykla Chelme,
- 4) lakūnų mokykla Bydgošče,
- 5) aukštoji pilotų mokykla Grudziance,
- 6) oficerių žvalgų ir šaulių mokykla Toruniuje,
- 7) mekaninkų mokyklos Lovicoj (netoli Poznaniaus),
- 8) lakūnų ryšių mokykla Toruniuje,
- 9) centrinė šaulių mokykla Toruniuje,
- 10) centrinė dujų mokykla Varšuvoje,
- 11) centrinė ginklininkų mokykla Varšuvoje,
- 12) centrinė tankų mokykla,
- 13) žandarmerijos mokykla Grudzence,

14) savanorių moterų legijos mokykla.

Be to, yra steigiami laikini kursai visų ginklų rūšių oficeriams.

Laivynas.

Lenkų laivynas susideda iš upių ir marių laivų. Upių laivynas susideda iš monitorių: „Pinsk“, „Mozyrz“, „Warsawa“, „Horodyszczce“. Jie pritaikinti negiliam plaukiojimui ir apginkluoti patrankomis ir kulkosvaidžiais.

Be tų monitorių, yra dar upių motorinių laivų.

Marių laivynas susideda iš šių laivų:

6 torpėdų laivai: „Kaszub“, „Ślązak“, „Krakowiak“, „Mazur“, „Kujawiak“, „Podhaloniń.

2 kanonieris: „Komendant Pitsudski“ ir „General Haller“.

1 sargybos laivas: „Myśliwy“ ir 4 tralerai (minų gaudymui): „Jaskółka“, „Mewa“, „Czajka“ ir „Rybitwa“.

1 būrių laivas „Lwów“ — jūrininkų mokykla.

Laivynas stovi Dancige, Gdynoj ir Pucke.

Pucke yra marių lakūnų stotis ir mokykla.

Išvados.

Iš to, kas buvo pasakyta apie Lenkų kariuomenę, galėtų atrodyti, kad Lenkija labai galinga. Tačiau jos grobuoniški siekiai, dėl kurių jai tenka laikyti tą didelę kariuomenę, neleidžia kraštui susitvarkyti viduje. Finansinis krizis vis didėja: nesantaika partijų tarpe, nuolatiniai kabinetų kriziai — visa tai skaudžiai atsiliepia kariuomenės gyvenime ir kelia nesutikimų.

Dezertavimas ir nestojimas į kariuomenę labai išsiplatinę, ypač užgrobtuose Ukrainos Gudijos ir Lietuvos kraštuose, kur dezertiriai kartu su sukilėliais neduoda ramumo lenkų dvarininkams. Kariuomenėje yra labai daug analfabetų.

Tokiose aplinkybėse, Lenkija kur reikiant gali pasirodyti labai negalinga, kaip jau buvo pasirodę iš 1920 m. kare su rusais.

Tvarka Lenkų kariuomenėje laikosi, galima sakyti tik prancūzų rūpesniais.

Leit N—Is.

Karo vadovybė.

Šių dienų karo būdai yra tiek pažengę pirmyn, kad karo vadas be pagrindinio ir nuodugninio karo mokslo pažinimo vadovauti kariuomenei negali. Karo mokslas, turėdamas savo tikslu prieš nugalėjimą, ieško teorijų, kaip su mažiausiais jėgų ir kitais karo nuostoliais pasiekti pasiimtą tikslą. Tam reikalui karo mokslas rūpinasi tų jėgų ir karo priemonių ištobulinimu, o taip pat jų vartojimo ir darbo būdais.

Tačiau karo mokslo teorijos pažinimas neparuošia dar karo vadovo. Karo padėtis yra toks painus ir toks sudėtinis dalykas, kad jam pažinti vienos teorijos nieku būdu neužtenka. Karo vadui tenka skaitytis ne tik su įvairiais moksliniais skaičiais, bet ir su gyva jėga — su žmogumi, su to žmogaus vidaus pasauliu, kuris iširti yra labai sunku. Patsai žmogus kare yra svarbiausiu faktorium o visi kiti faktoriai, kaip materialūs aprūpinimas, vieta ir t. t., vaidina tik antraeilę rolę.

Antra vertus, karo bendra padėtis yra tiek įvairi, kad vargu galima būtų rasti nors dvi visai vienodos

kovojančių padėtys. O jei ir galima dvi tokios padėtys rasti, tai vis dėlto kovojanti žmonės nebus panašūs, o todėl ir jų žygių rezultatai negalės būti vienodi.

Tuo būdu reikia pasakyti, kad karo mokslo teorija yra tik karo vadovybės įžanga: kalbamoji teorija duoda tik sausų taisyklių, kurios praktikoje duoda ne vienodų padarinių. Tačiau vis dėlto reikia pasakyti, kad turint gerą nujautimą ir taktą ir pasirenkant kiekvieną kartą taisykles, kurios labiausiai tinka esamoms aplinkybėms, galima iš dalies tikėtis ir sėkmės. Bet turėti tą nujautimą ir taktą ne kiekvienas gali. Čia jau didesnių ar mažesnių gabumų dalykas.

Teisingai ir tiksliai karo padėčiai suprasti, reikalingas dar ir karo istorijos artimesnis pažinimas sąryšyje su karo mokslo teorija. Tą mintį labai aiškiai išdėstė didysis vadas Napoleonas: „Kovokite taip, kaip Aleksandras, Hannibalas, Cezaris. Gustavas Adolfas, Tiurennas, Eugenijus ir Fridrichas: skaitykite, mokykitės jų 83-jų žygių istorijos ir sekite juos; tai vienintelis

tėlis būdas tapti didžiu vadu ir suprasti valstybės paslaptis; jūsų protas, tuo būdu apšviestas, privers jus atmesiti nusistatymus, nesutinkančius su šių didžiųjų vyrų nusistatymais“.

Žinomas karo mokslo profesorius G. Leer karo vadovybės dėsnius skirsto į 12 pagrindinių principų.

1. Didžiausio pajėgų įtempimo karo pradžioje principas (nereikia bijoti paskirti per daug pajėgų, o reikia bijoti paskirti jų per mažą).

2. Veiksmų suderinimo principas (nereikia siusti į kovą kariuomenę dalimis, kaip pvz., rusai darė 1877—78 m. kare).

3. Pajėgų ekonomijos principas (pajėgų sugrupavimas, atsižvelgiant į įvairių uždavinių svarbumą).

4. Pajėgų sukcentravimas nulemiame punkte principas (išsižadant tuo būdu antraeilį tikslą).

5. Skaudžiausio priešų punkto paralizavimo principas (puolant skaudžiausį punktą reikia atsiminti, kad visų svarbiausias objektas yra priešų armija).

6. Staigumo principas (statant vis delto prieš kovą kariuomenę kiek galint patogesnėje padėtyje).

7. Vidaus neskaldymo veiksmų suderinimo principas.

8. Parengimo galutinai kovos smūgio principas.

9. Nugalėjimo eksploatacija (energingo persekiojimo keliu).

10. Operacijos nepavojingumo principas (turėti visada laisvą užpakalį ir sparnus).

11. Iniciativos ir priešų valios paglemžimo principas.

11. Stiprios pusės išstatymo ir silpnos susilpnėjimo principas.

Tačiau naudojantis praktikoje tais principais tenka susidurti su tiekiu žmogaus gamtos slėpiniu, kad jais gali sėkmingai naudotis tik tas, kas turi įgimtą karo psichologijos uoslę ir gali su žaibo greitumu įvertinti kovos padėties reikšmę, atsižvelgdamas į jos politinį, socialų ir materialų pobūdį. Be to, yra reikalinga nesulažoma valia ir stiprus būdas, nes tik toksai vadas, vykdamas kovos principus, galės pasitikėti pats savimi ir savo įsitikinimais audringomis karo sąlygomis.

Y.

Kovoje su brangenybe.

Vokiečių markės kritimą ypač skaudžiai atjaučia mūsų valstybės tarnautojai. Sunku dabar atrasti žmogus, kuris gyvendamas iš algos, nesiskųstų brangenybe. Vos-ne-vos sumezga galus civilės įstaigos valdininkas, vargais ne galais prasistumia su savo alga karininkas, dejuoja dėl brangymečio ir kareivis.

Tokia sunki valstybės valanda tai nelyginant piliečių kvotimai. Ir atsižvelgiant į tai, kaip piliečiai laikosi tą valandą, galima spręsti, kiek jie yra susipratę.

Kiekvienoje kovoje yra visų pirmiausia reikalinga vienybė — be jos laimėjimas sunku pasiekti. Todėl ir kovoje su brangenybe irgi visų pirmiausia reikia laikytis vienybės. «Vienybė — galybė» sako žmonės.

Kiekvieną valstybės ir visuomenės krizį visada stengiasi išnaudoti įvairūs spekuliantai ir vertėivos. Esant nepastovioms kainoms, jiems lengviau yra apsiūkti žmogui galvą ir paimti iš jo už prekę didesnę kainą. O žmogus, matydamas, kad viskas brangsta, moka kiek iš jo tik prašo ir... dejuoja.

Kad galėtume užkirsti kelią tokiam mūsų išnaudojimui, turime solidariai stoti į kovą su brangenybe. Tai kovai pirmoji priemonė — kooperacija. Mes, kariai, jau turime kooperatyvą — Ekonominę Karių Bendrovę. Toji Bendrovė ypačiai yra mums svarbi šią sunkią valandą. Tą turėtų suprasti kiekvienas karys — tiek karininkas, tiek kareivis.

Gal kartais mums atrodo, kad viena kita prekė Bendrovėje parduodama ne pigiau, kaip kitose krautuose. Kartais kokį dalykėlį gal, kitose krautuose galima gauti net ir pigiau. Bet tasai dalykas neturėtų mus stumti nuo savos Bendrovės. Visada reikia atminti, kad privatinė prekyba, dažnai tyčia numuša kūrinių nors prekių kainas, kad galėtų į save patraukti pirkėją, o paskiau — nulupti nuo jo kebias odas. Antra vertus, nereikia užmiršti, kad Karių Ekonominė Bendrovė yra mūsų pačių uždėta krautuve. Ir jei kartais ką ir permokame patys sau, tai tas permokėjimas visada grįš mums su procentais.

Juo daugiau kokia įmonė turi pirkėjų, juo geriau ji gyvuoja ir daugiau turi pelno. Taigi juo daugiau Ekonominė mūsų Bendrovė turi savo pajininkų, juo daugiau ir ji galės turėti pelno. O kadangi Bendrovės pelnas yra mūsų pačių pelnas, tad aišku, kad juo daugiau mūsų bus įsirašę į Karių Bendrovę, juo mažesnės galės būti ir prekių kainos. Tuo tarpu Ekonominė Karių Bendrovė priskaito vos apie 1000 pajininkų (nuolatinių ir metinių). Vadimasi, tik maža mūsų kariuomenės dalis palaiko savo Bendrovę, ar tikriaus sakant — savo reikalus. Tad jei šiuo kritingu momentu yra mums sunku gyventi ir į akis žvilgtelėti mums kartais vargas — kaltinkime tik patys save. Nemokėjimas ar nenorėjimas organizuotis yra beveik visų vargų priežastis.

Dabartinis finansinis krizis eina Lietuvoje galop. Mūsų valdžia labai greitai laiku tą krizį pašalins, ir visi valstybės tarnautojai ne už kelių mėnesių, bet už kelių savaitių bus, reikia tikėtis, jau visai kitokioje padėtyje.

Čekų Slovakuose jau yra spausdinami nauji mūsų pinigai. Į Pragę yra išvažiavusi tam tikra mūsų valdžios komisija, kuri prižiūri pinigų spausdinimą.

Kadangi tasai pinigų spausdinimas žada užsitęsti iki lapkričio galo ir kadangi Emisijos Bankas pradės savo darbą dar šio mėnesio pabaigoje ar kito pradžioje, tai valdžia rūpinasi išleisti laikinus banknotus (laikinus pinigus). Tuos banknotus apsiėmė Lietuvai spausdinti Berlyno firma Otto Elsner. Spausdinimo sutartis su ta firma pasirašyta š. m. rugpjūčio mėn. 30 d. Firma prispausdins Lietuvai mažų banknotų kopūčių nuo 1 cento iki 5 litų. Tų mažų banknotų skaičius sudarys apie šeštą spausdinamųjų Pragoje pinigų dalį. Tuo būdu, tų banknotų užteks emisijos operacijai, kol Lietuvos Bankas gaus savo pinigus iš Pragos.

Laikinus banknotus Berlyno firma apsiėmė spausdinti per 3 savaites. Viena tų pinigų pusė turi

Iš mūsų tautosakos.

ANT DUNOJAUS KRANTO.

Ant Dunojaus kranto du žašnieriai stovi,
Du žašnieriai stovi, sesutę kalbina:
„Auk sesute, greitai, sesutėle, greitai —
Mes tave žensysim, pasogelę duosim:
Žirgus kuobistriausius, jaučius kuoplačiausius.

Bepigu, sesele, tau pas motinėle
Tau pas motinėle didelė valedė;
O mes žašnierėliai svetimoj šalelėj,
Vai ulei, ulei svetimoj šalelėj.

Ant tavo galvelės aukso galionėliai,
Vai ulei, ulei aukso galionėliai.
Ant tavo rankelių aukselio žiedeliai,
Vai ulei, ulei aukselio žiedeliai.

O ant manęs jauno aukšta kaškietėlė,
Vai ulei, ulei aukšta kaškietėlė.
O ant manęs jauno šviesusis kardelis,
Vai ulei, ulei šviesusis kardelis“.

←VI—20 m.
Gaiterėičiai.

Padainavo Gavėnienė.
Užrašė Tysleva.

B. Zetkūnas.

Mirštanti deivė.

Merdi ji graži, puiki — svajų deivė.
Išblyškusi žydruma tyliai šlama ir šypsosi
skurdžiai. Aukštybės barsto gestančias žarijas —
tarpsta jos švino erčioje ir skęsta gelmėse.
Ramu.

Aure suplasnojo kirbinė sparnų—suplasno-
jo ir nulėkė netrikdomoj rimty. Pakvipo ilgesiu
ir skausmu—tokiu artimu, brangiu.

Svajų deivė dar lydi mirštančių žvilgsniu
apsiblaususias erdves ir tyli paskendusi mintyse.
Merdi...

Žalia dar ūkanota toluma, bet lengvo-
mis zefiro bangomis slenka ilgi sidabriniai siū-
lai. Pražilo jau deivė.

O dar nesenai—o kaip nesenai!—tat bu-
vo... Ji buvo jauna ir žvali. Ir visa aplink buvo
jauna ir žvalu. Buvo taip linksma ir taip ma-
lonu...

Ir sunkiai atsiduso mirštanti deivė.

Kažkur toli toli pasigirdo grudus balsas—
ėmė kiti palengva aukštyn ir pripildė ertmę
maldos garsų. Kažkas glabojo, kažkas prašė,
meldė.

Merdejo deivė.

O garsai kilo vis aukščiau ir aukščiau. Vi-
sa aplink klausėsi ir tartum drauge glabojo.

Prasiblaivė ūkanota toluma, užgeso pabertos
žarijos—malda vis dar glaboja, vis meldžiasi.

Sugrūdo mirštanti deivė..

Vėl suplesdėno viršuje. Išblyškęs ilgesys ir
stingstantis skausmas smarkiau apglėbė viską
savo šaltu glėbiu.

Ir netilo malda. Tolumoje pravirko kas
gailiai ir užmirė.

Juodos mintys, lyg akmens, slėgia skau-
džiai. Ir gaila, ir liūdna...

Aplinkui juoda, kaip tos mintys. Mirties
deivė tiesia savo gėdulingus sparnus ir migdo
nuliūdusį pasaulį.

Merdi ji graži, puiki—svajų deivė.

būti pristatyta iki Lietuvos sienos ne vėliau kaip rug-
sėjo mėn. 21 d., o kita pusė — ne vėliau kaip rug-
sėjo mėn. 27 d. Jeigu firma neįvykdytų tos savo su-
tarties, tai ji, einant sutartimi, turės sumokėti didelę
pabaudą.

Jau yra peržiūrėtas ir įneštas į Ministerių Kabi-
netą patvirtinti Emisijos Banko statutas. Tikimasi,
kad artimiausiam Ministerių Kabineto posėdyje tasai
statutas bus peržiūrėtas ir priimtas. Priėmus statutą,
tuojau bus susauktas Lietuvos Banko steigiamasis su-
sirinkimas, kuris išrinktų valdybą ir priedabos tarybą.

Jau pabaigtas ir biržos statutas. Jis irgi greitai
laiku bus įteiktas vyriausybei patvirtinti.

Tuo būdu visi mūsų valstybės tarnautojų siem-
navimai ir dejavimai dėl brangenybės reikia manyti,
veikiai nutils. Gyvenimas vėl turės eiti į normales
vėžes.

Tačiau ir tada neturime pamiršti, kad mūsų ke-
lias — solidarizavimo kelias, o vienas iš jo pa-

darų — Karių Ekonominė Bendrovė, kurios atžal
vienas susipratęs karys turi tvirtai laikytis. Q.

Karių pensijų įstatymas.

Netekusiems sveikatos kariams, jų šeimoms,
o taip pat žuvusiųjų karių šeimoms pensijų
įstatymo priedas.

Darbingumo sumažėjimo laipsniui nustatyti lentelė.

1 §.

I kategorija.

Eigos ir kaimo trūkumai, dėl kurių nustojama
100% darbingumo ir reikalinga nuolatos turėti kitą
žmogų patarnauti:

1. Abiejų rankų ir abiejų kojų nustojimas; vienos rankos ir vienos kojos kartu nustojimas.

2. Žymiai apsireškęs rankų ir kojų valdymo trūkumas arba visiškai jų nevaldymas: a) dėl neišgydomų smagenų plėvės, galvos smagenų, nugarkaulio smagenų ar periferijos nervų ligų, b) dėl daugelio raumenų, kaulų ir sąnarių sužalojimų.

3. Visiškas aklumas.

Pastaba. Be pažymėtų šioje kategorijoje ligų ir kūno trūkumų gali pasitaikyti ir kitos ligos bei kūno trūkumai, dėl kurių būtinai reikalingas nuolatos kito žmogaus patarnavimas, apie ką kiekvienu atsitikimu sprendžia sveikatos tikrinimo komisija.

II kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, dėl kurių nustojama 100% darbingumo:

1. Iširtos ir neišgydomos psichinės ligos, sunkūs neišgydomi abiejų rankų ir abiejų kojų ar pusės kūno paralyžiai bei parezai; taip pat stipriai išsivystę kiti chroniniai ir neišgydomi centralinės bei periferijos nervų sistemos susirgimai, kilę iš organinių procesų. Nuomario liga su dažnai (ne rečiau kaip vieną kartą savaitėje) pasikartojančiais epileptiniais priepuoliais arba su dideliu proto nusilpimu.

2. Abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,01, t. y. galėjimas suskaičiuoti pirštus ne toliau kaip 1 metras.

3. Neišgydomos sunkios vidaus organų, kraujo ir maisto apyvartos ligos, surištos su aiškiomis svarbių gyvybei funkcijų anomalijomis.

4. Abiejų rankų ar abiejų kojų nustojimas, arba visiškai jų nevaldymas dėl neišgydomo didelių sąnarių sutraukimo, nepaslankumo ar pseudoartrozų.

5. Abiejų rankų plaštakų arba abiejų rankų visų pirštų nustojimas arba visiškai jų nevaldymas.

6. Sunkios rūšies Basedovo liga.

7. Neišgydomos šlapimo ar tulžies kelių (išskyrus uretrą), skrandžio ar žarnų (išskyrus tiesiąją žarną) fistulos su nuolatinėmis ir gausiomis išmatomis.

III kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, dėl kurių nustojama 75—100% darbingumo:

1. Iširtos ir neišgydomos pastovios ar periodinės nervų centrų ar pačių nervų ligos ir nuomaras lengvesnio kaip antroje kategorijoje laipsnio.

2. Visiškas vienos akies regėjimo nustojimas, jei antrosios akies regėjimas yra mažesnis negu 0,25, abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,25 specialistams, kurių amatas reikalauja aiškaus matymo, ir kitiems ligi 0,1.

3. Neišgydomos sunkios vidaus organų, kraujo ir maisto apyvartos ligos, kiek lengvesnio laipsnio negu antroje kategorijoje.

4. Ne mažiau kaip 6 pirštų, šiame skaičiuje ir abiejų nykščių, netekimas, sutraukimas arba visiškai nepaslankumas.

5. Neišgydomos chroninės stuburo ir dubens (pelvis) ligos, kliudančios darbuotis ir laisvai judėti.

6. Vienos kojos nustojimas dėl eksartikuliacijos dubens—šlaunies sunėrime arba dėl šlaunies amputacijos.

7. Neišgydomos veido, nosies, burnos, nosryklės, žioties, gerklės, tracheos ir apskritai kaklo kaulų ir minkštųjų dalių ligos bei pastovios atmainos, žymiai kliudančios gromuliuoti, ryti bei kvėpuoti.

IV kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, dėl kurių nustojama 50—75% darbingumo:

1. Iširtos ir neišgydomos pastovios ar periodinės nervų centrų ar pačių nervų ligos, lengvesnio kaip III kategorijoje laipsnio; nepilni paralyžiai su raumenų atrofija ir dideliu vienos galūnių raumenų jėgos nusilpimu.

2. Visiškas vienos akies regėjimo nustojimas, jei antrosios akies regėjimas yra nemažesnis 0,25—0,5, arba abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,25 ir mažiau.

3. Neišgydomos sunkios vidaus organų, kraujo ir maisto apyvartos ligos, kiek lengvesnio kaip III kategorijoje laipsnio.

4. Neįtaisomos, lygiai didelės bandžu nesuturtomos pilvo sienų, kirkšnies bei šlaunies kanalų kylos.

5. Vienos rankos nustojimas dėl eksartikuliacijos peties sunėrime ar amputacijos aukščiau alkūnės, arba visiškai jos nevaldymas dėl neišgydomų organinių procesų.

6. Nelaisvas vienos rankos ir vienos kojos kartu judėjimas dėl neišgydomo sutraukimo, nepilno paslankumo arba dėl didelių sąnarių išsinėrimo.

7. Abiejų nykščių arba ne mažiau kaip trijų vienos dešinėsios rankos pirštų, arba ne mažiau kaip keturių kairiosios rankos pirštų (pas kairiarankius atvirkščiai), jei abiem atsitikimais neveikia ir nykštis, netekimas arba visiškai nevaldymas; taip pat ne mažiau kaip 6 abiejų rankų pirštų, nykščiams esant sveikiems, netekimas arba visiškai nevaldymas.

8. Vienos blauzdos nustojimas dėl jos amputacijos ar eksartikuliacijos kelio sunėrime; taip pat didelis vienos kojos valdymo trūkumas dėl neišgydomų organinių ligų.

9. Vienos rankos plaštakos arba rankos žemiau alkūnės nustojimas.

10. Visiškas abiejų ausų kurtumas.

V Kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, dėl kurių nustojama 25—50% darbingumo.

1. Visiškas vienos akies regėjimo nustojimas, jei antrosios akies regėjimas ne mažesnis negu 0,5, arba abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,33 ir mažiau.

2. Abiejų ausų klausos nusilpimas, jei tiriamas atsmuo aiškiai negirdi tylaus balso užpakalyje 3 metrų atstume ir balsiai kalbant 10 metrų atstume.

3. Didelis ir sunkiai įtaisomas tiesiosios žarnos (recti) iškritimas, įvykstant be įtempimo.

4. Dviejų dešinėsios rankos pirštų arba trijų kairiosios rankos pirštų (pas kairiarankius atvirkščiai), jei abiem atsitikimais neveikia ir nykštys, netekimas arba visiškai nevaldymas.

5. Pėdos nustojimas arba visiškai jos nevaldymas, kliudanti stovėti koją.

6. Rankos sutrumpėjimas, taip pat jos kreivumas kliudantieji jai veikti.

7. Kojos sutrumpėjimas 5 ir daugiau cm. dėl patologiinių didžiųjų kauluose ir sąnariuose atmainų.

8. Dažnai atsiveriantieji randai, kliudantieji judėti; taip pat įvairių kūno dalių fistulos, kilusios iš chroninio uždegimo procesų esamose po oda dalyse.

9. Diabetes melitus ir insipidus nors ir vidutinio laipsnio; elephantiasis, kliudąs judėti.

10. Neišgydomos odos ligos ir chroninės opos, sudarančios sunkius bendro sveikatos stovio trūkumus arba kliudančios dėvėti rūbus bei avėti batus.

11. Lengvos rūšies Bazedovo liga.

VI kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, dėl kurių nustojama 25—10% darbingumo:

Pašalpai skirti nustojusiems darbingumo ligi 10% nustojimo laipsnį nustato sveikatos tikrinimo komisija prie Krašto Apsaugos Ministerijos Sanitarijos Skyriaus, vadovaujantis Krašto Apsaugos Ministerijos Sanitarijos Skyriaus instrukcijomis.

2 §. Be pažymėtų II — VI kategorijose ligų ir kūno trūkumų, pasitaikius kitoms ligoms bei kūno trūkumams, dėl kurių nustojama 25% — 100% darbingumo, sveikatos tikrinimo komisija nustato atitinkamą darbingumo nustojimo kategoriją ir %, aiškiai aprašius ligos reiškinius.

3 §. Išimtiniais atsitikimais, atsižvelgiant į tiriamojo profesiją, sveikatos tikrinimo komisija gali darbingumo nustojimo % perkelti į aukštesniąją ar žemesniąją kategoriją.

4 §. Regėjimo aštrumas nustatomas, pilnai korregavus akių refrakciją stiklais.

KARIŲ TEATRAS.

— Rugsėjo 3 d. Mariampolėje, N pėst. pulko karių klube buvo Valstybės operos artistų koncertas. Dalyvavo artistai: A. Vaičiūnas, Gofmekleris ir Bendorius. Vaičiūnas padainavo keletą gražių liaudies dainelių ir operos arijų, kurios publikai labai patiko. Geistina, kad ir ateityje brangūs svečiai mus lankytų su panašiomis pramogomis. Čis.

— Rugpiūčio m. 27 d. pakviesta Kauno artistų trupė suvaidino „Užburta Kunigaikštė“. Kareiviams įėjimas buvo nemokamas, bilietai buvo išdalinti kuopoms ir komandoms atsižvelgiant į jų skaičių.

Salė buvo pilna. Visi laikėsi rimtai, kaip ir pridera kariams, tik gal kiek buvo nuskriausti mažesnio ūgio kareiviai, kurie, patekę į užpakalį, negalėjo gerai matyti scenos.

To išvengti sunku, kada įėjimas apmokamas, beieidžiant veltui, tvarkdariai galėtų nurodyti vietas, atsižvelgdami į ūgį, kad vienas kitam neužstotų.

Ex-Keistutietis.

— N pėst. pulko 6 kuopos kariai rugpiūčio 20 d. surengė Žigaičiuose vakarėlį. Rengėju buvo 6-tos kuopos viršyla. Buvo suvaidinta „Byla dėl linų markės“ režisuojant piliečiui P. S-niui. Publika, nežiūrint nepastovaus oro, susirinko ganėtina. Šis vakarėlis pasisekė gana gerai. Tik daug kas buvo nepatenkintas, kad šokiai buvo vedami be tvarkos: prieš prasidedant vakarui buvo pardavinėjami vakaro ir šokių programos, bet prasidėjus šokiams rengėjas pakeitė jų programą.

Labai pageidaujama, kad tokiose provincijose lankytųsi ir karo orkestrai.

Žigaitiškis.

Ž I N I O S

Lietuvoje.

— Žemės ūkio paroda. Rugsėjo 10 d. atidengta Lietuvoje žemės ūkio ir pramonės paroda. Tai pirmą parodą, į kurią suvežta visa, kas gaminama Lietuvoje. Be daugelio vietinių įstaigų, atskirų piliečių ir prekybos pramonės firmų, parodoje dalyvauja ir kitišaliai. Yra Vokiečių ir Čekų-Slovakų išdirbinių.

Nors atidengimo dieną paroda nebuvo dar visai užbaigta, bet jau turi daugelį skyrių beveik visai sutvarkytų. Paroda labai įdomi. Reikėtų, kad visi, kas tik gali, ją aplankytų.

Kada paroda bus užbaigta, duosime apie ją platesnių žinių.

— Koncertas. Rugsėjo 5 d. Tilmanso salėje buvo pirmas Europos Studentų Sąjungos koncertas. Į koncertą atvyko keletas mūsų vyriausybės aukštesnių atstovų, universiteto profesorių ir šiaip valdininkų, o taip pat kai kurių svečių valstybių pasiuntiniai su šeimynomis. Vietinės Kauno publikos buvo ne daug, dauguma buvo vokiečiai. Publikos prisirinko beveik pilna salė.

Koncertas paliko labai gero įspūdžio ir atminimo.

— Geras pavyzdys. Kariuomenės Teismo tarnautojai, savo įstaigos trijų metų sukaktuvėms paminėti, užuot kėlę praktikuojamas tokiais atsitikimais puotas, suaukojo 1355 auksinus kareivių švietimo reikalams.

Pinigai perduoti į Karo Mokslo Skyrių.

— Mokytojų Seminarija Telšiuose. Švietimo Ministerija, padedant apskrities savivaldybei, įkūrė Telšiuose Žemaičių Mokytojų Seminariją. Atidaromos abi rengiamosios klasės ir pirmasis kursas; kitais metais bus atidaryti kiti trys kursai.

Mokytojų Seminarija rengs mokytojus pradeda mosioms ir vidurinėms keturklasėms mokykloms ir progimnazijoms. Baigę mokytojų Seminariją, galės stoti į universitetą ar į kitas aukštesias specialias mokyklas. Ji savo teisėmis yra lygi gimnazijai, o taigi suteikia mokytojų teisių.

Seminarijos mokiniai per visą Seminarijos lankymo laiką palieidžiami nuo kariuomenės.

— Gyvulių liga. Apie Janavą išsiplatino raguočių, prūsų liga „jaščiuoras“. Serga tuo tarpu tik karvės.

— **Kiek grįžta amerikiečių į Lietuvą.** Emigracijos biūruose sužinota, kad iš Amerikos į Lietuvą grįžta kas mėnuo Amerikos ir Lietuvos piliečių apie 1000 — 1500 žmonių. Išvažiuoja iš Lietuvos atgal į Ameriką apie 425 Lietuvos piliečių ir tiek pat Amerikos piliečių, daugiausia lietuvių.

— **Išvijo lenkus.** Nanktį iš rugpiūčio 17 į 18 dieną lenkų kariuomenė užėmė neutralėje juostoje Klepočių kaimą ties Leipalingiais, bet vietos gyventojai juos išvijo atgal.

— **Lenkai puola mūsų kareivius.** Trakų ap. rugpiūčio m. 19 d. 2 val. po piet užpuolė lenkai Strovos kaimą ir pradėjo šaudyti į mūsų kareivius. Lenkų kareiviai buvo apsirengę civiliais rūbais ir su savim turėjo 3 kulkosvaidžius, bet iš jų nešaudė. Nuostolių mūsų pusėje nebuvo. Lietuviai lenkus iš kaimo išvarė.

Rugpiūčio m. 18 d. naktį lenkai apšaudė Ponošiškių kaimą.

Lietuviai Amerikoje.

— **Mirė L. Šernas.** Š. m. rugpiūčio mėn. 5 d. Chicagoje mirė Juozas Adomaitis (L. Šernas), žymus Amerikos lietuvių švietėjas rašytojas.

Iš Vilniaus.

— **Lenkai persekioja lietuvius.** Paužolių kaime, Kaniavos valsč. (Lydos apskr.) buvo įsteigta lietuvių mokykla, bet lenkai ją uždarė, mokinius išvaikė, o mokytoją areštavo.

Į tą kaimą dažnai atvyksta lenkų kareivių, kurie plėšia ramius gyventojus ir verčia juos rašyti lenkais. Š. m. liepos 24 d. atėjo 38 lenkų legijonistai su kulkosvaidžiais ir, apsupę kaimą, iškrėtė, bet nieko neradę areštavo pil. V. Romašką, ir mušdami reikalavo pasakyti, kur yra suslėpti šautuvai ir kulkosvaidžiai, nors nei šautuvų, nei kulkosvaidžių kaime nebuvo.

Liepos m. 27 d. areštavo pil. Mykolą Hirklauską, reikalaujanti, kad stotų į lenkų kariuomenę jo sūnus. Atėmė nuo jo visus galvijus, sumušė ir surištą nuvarė į Gardiną. Iš Gardino, atidavę galvijus, jį paleido, bet taip žiauriai sumušė, jog nesitikima, kad jis pasveiktų.

Tasai kaimas daug nukentėjo nuo lenkų plėšimų; lenkai žada jį visai sunaikinti.

Jauni vyrai namie negali gyventi ir turi slapstyti, kadangi lenkai suėmę žiauriai muša, reikalaujanti ginklų, nors gyventojai jų neturi. Nėra nei vieno gyventojų, neišskiriant nei mažų, nei senų, kuris nebūtų lenkų muštas.

Tad tokiu keliu „jungia“ prie Lenkijos Vilniją ir kitus Lietuvos kraštus. E. M.

— **Naikina miškus.** Miškų naikinimo darbai Vilniaus srityje eina skubotai. Kasdien į Lenkiją išvežama 200—300 vagonų miško. Šį mėnesį miškų kirtimą lenkai mano dar labiau išplėsti.

— **Lenkų agentūros darbai.** Lenkų oficialė agentūra paskelbė, kad rugpiūčio m. 17 d. Vilniuje prasidėjusios derybos tarp Lietuvos ir Lenkijos vyriausybių susisiekimo ir maito klausimais.

Ta žinia yra ištiesai lenkų pramanyta.

Užsieniuose.

— **Belgija derasi su Vokiečiais.** Rugsėjo 4 d. į Berlyną atvažiavo Belgijos atstovai De Lakrua ir

Bemelmonas derėtis su Vokiečių vyriausybe dėl Belgijos reikalavimų atlyginti nuostolius.

Japonų laivai Konstantinopolyje. Netrukus į Konstantinopolį atplauks japonų laivai, kurie prisidės prie Santarvės laivų.

— **Suėmė garlaivį su ginklais.** Anglų karo laivas Kork uoste suėmė garlaivį atvykusį iš Hamburgo su amunicija ir ginklais. Amunicija buvo nelegaliai vežama Airių kariuomenei.

— **Auksas Suomijoje.** Suomijoje, Jevalos upėje, rado aukso. Aukso nuošimtis yra gana žymus ir siekia Sibiro Lėnos upės nuošimčio.

— **Lenkų aviatorių miklumai.** Pucke, ties Dančigu, per lenkų kariuomenės šventę vienas lenkų aeroplanas, norėdamas mesti bombą, į marias, įmetė į žmonių minią. Užmušta 20 žmonių, iš jų 2 karininku ir 6 kareiviai. Sužeista daugiau kaip 60.

— **Skandina bombas.** Nuo pasaulinio karo Prancūzų arsenaluose liko 80.000 gazinių bombų. Bijant, kad jos neeksploduotų, nutarta jas visas paskandinti. Skandina anglškame kanale, giliose vietose, kad nebūtų pavojaus, jei jos eksploduotų. Nuskandina kasdien po 170 bombų.

Ivairenybės.

— **Naujas išradimas.** Laikraščiai praneša, kad vokiečių inžinieriui Mateare'ui pasisekė padaryti be motoro monoplaną, kuriuo galima išsilaikyti ore 1 val. 6 minutes, darant 13 kilometrų.

— **Nyksta marių arkliai.** Pastebėta, kad labai nyksta marių arkliai, vadinami Hippocamus Hudsonius; jų kaskart vis mažiau randama Atlantų vandenyne. Ištyrus priežastį, pasirodė, kad gazaliniu varomi laivai daug gazalino leidžia į vandenį ir nuo jo nyksta vėžiai, kuriais tie gyviai minta.

— **Be žmonių neleidžia.** Amerikos konsulas Varšuvoje paskelbė, jog emigrantai, kurie kačiauja į Ameriką be žmonių, vizų negaus. Negaus vizų ir tie emigrantai, kurie turės ir žmonių leidimus keliauti į Ameriką, jei jos pačios nevažiuos.

— **53 svarų kardas.** Rygos politinė apsauga, darydama kratą vieno įtariamo asmens bute, rado pas jį 53 sv. sunkumo kardą, padirbtą iš gryno dramblio kaulo. Kardas, kaip spėjama, padirbtas Japonijoje. Ant jo yra išdegti piešiniai iš budistų gyvenimo. Žinovai kardą įvertino į 5—6 milijonus Latvių rublių. Kardas paimtas Latvių valstybės nuosavybėn.

— **Rado senovės laivą.** Alsens saloje neseniai rastas dumble senovinis vokiečių laivas, užsilikęs nuo geležies gadynės. Jame rasta daug senovės ginklų.

— **Medicinos stebuklai.** Braslavlio mieste, (Vokietijoje) gyvena žmogus, kuris liūdija šių dienų medicinos stebuklus. 1907 m. šitas žmogus nukrito nuo trijų aukštų namo stogo, ir susilaužė galvos kiaušą ir krūtine. Gydytojų rūpesniu jis išliko gyvas, nors jam teko išgulėti ligoninėje 4 1/2 mėnesių. Susilaužytas galvos kiaušas jam padarė išplatinos.

o šonkaulius įstatė auksinius. Praėjus 3 1/2 metų po operacijos, jis jau pradėjo dirbti cigarų fabrike.

Visas gydymo išlaidas apmokėjo profesinė sąjunga, kuri vis dėlto paėmė iš ligonio giminių pasižadėjimą, kad jam mirus visos brangenybės iš galvos ir krūtinės būsiančios gražinamos tai sąjungai. Dabar, profesinė sąjunga labai susirūpinusi, kad kas nors neišvogtų brangenybių iš šito žmogaus, ypač, kad po karo auksas ir platina labai pabrangę.

S. B.

— **Blakių naikinimas.** Kur įsiveis tas bjaurus gyvulys, sunku jį nusikratyti; ypač sunku kovoti su blakėmis kareivinėse. Tuo tarpu visiems žinoma, kaip kankina žmogų tie parazitai. Prancūzų žurnalas „Revue du génie militaire“, paduoda išmėgintą radikalią priemonę blakėm naikinti, būtent — chloro pikriną. Vartojama ji taip: iš buto, kurį nori išvalyti nuo blakių, turi išeiti visi žmonės; lovos sustatomos taip, kad chloro pikrinas jas veikytų; langus ir duris reikia sklandžiai uždaryti. Paskui pulveriu-satorium apšlakstyti sienas, lovas, patalus ir t. t. Chloro-pikrino skiediniu ypač gerai šlakstyti vietas, kur pastebima blakių. Kubinio metro pločiui reikia 7 gramų chloro-pikrino. Apšlakstytas butas neužimamas per 24 valandas, paskui atidaroma langai ir durys ir per kelias valandas chloro-pikrina visai pranyksta.

Šlakstant ir prieš atidarant langus bute galima būti tik su gera priešdujine kauke. Chloropikrinas veikia blakes ir jų kiaušinius nekenkia ir nei medžiagai, nei medžiui, nei geležiai.

Mjr. R.

Sporto kronika.

Futbolas.

Rugsėjo 8 d. įvyko futbolo rungtynės tarp 5 p. pulko ir L. F. L. Sąjungos II komand. Laimėjo 5 p. pulkas 4:1.

Rugsėjo 10 d. įvyko futbolo rungtynės tarp 5 p. pulko ir 2 p. pulko. Laimėjo 5 p. pulkas 6:0.

St. Butkus.

Kareivio Eimučio paminklo fondas.

Anksčiau paskelbta 25.864 auks. 80 sk.

Seinų Karo Komendantūra; Kap. Matulionis 50 a.; v. p. Čeponis 30 a.; v. rašt. Milikevičius 20 a.; v. r. Griškeliš 17 a.; l. s. rašt. Zimonaitė Emma 40 a.; po 15 a.—v. s. p. Matukaitis, rašt. Buvelskis; l. s. uk. Budelis 12 a.; po 10 a.—rašt. Grėblauskas, l. s. r. Janušauskas, eil. Petrukevičius, Karpiejus ir Citukas; po 6 a.—eil. Cebatorius, Bertkevičius, Kiltinavičius; e. Kaušikas 7 a.; po 5 a.—gr. Paviržis, e. Kučinskis, Baležantis, Juozapavičius, Gylis, Paškauskas, Karpavičius, Dobrovalskis, Lepa, Mišinyš, Višniauskas, Pilvelis, Žukauskas, Čukys, Jovaiša, Greblikas, Ramanauskas, Šalakevičius, Bakša, Jarašus, Pasvenakas, Samuchovas ir puidokas; po 4 a.—e. Fejerta, Busila; po 3 a.—e. Valys, Greblikas; po 2 a.—e. Grebliūnas, Radzevičius; Lukoševičius 1 a.

Viso 408 auks.

Vilkaviškio Karo Komendantūra; Bašt. Bilevičius 70 a.; po 50 a.—e. Jenavičius, vd. Dabrila; po 25 a.—e. Kunčys, Liaudinskas, Daniševičius; po 20 a.—rašt. Davidavičaitė Emilia, ršt. Ramanauskas, Pranckevičius, Kaptainis, maj. Ivanauskas, kap. Bukevičius, k. vi. Patorskis. v. p. Saldukas, gr. Kasiliauskas, eil. Narbutas, Radžys, Dabrila, Grigaitis, Reiferis, Barniškis, virš. Šepaitis, pil. Daugirdas, Valiukaitis; po 10 a.—eil. Ročius, Lukševičius, Barauskas, Dobiliauskas, Stankevičius, Vizgirdas, Katilius, Jurgelaitis, Kuršvietis; po 5 a.—eil. Tremtneris, Baltiejus, Pudžmis, J. Šakalys, N. Šakalys, Jeneliūnas, Davainis, Simonaitis, Gerdžiūnas, Bertašius, Luša.

Viso 750 auk.

Ltn. Judelis — 100 auks.

Ltn. Mačiuka 60 „

Ltn. Gineikis 40 „

Iš viso 27.222 auk. 80 sk.

Pranešimas.

Visų paėmusių knygų iš Karių Klubu, prašome paimtas knygas gražinti, kadangi jos reikalingos tvarkant Klubu knygyną.

Karių Klubu Valdyba.

Redakcijos atsakymai.

P. Pamporui. Kreipkitės komandos keliu į savdalies viršininką.

J. Žurauskui I. Galite būti atleisti einant 1920 m. Kar. Įs. Nr. 221 § 1, tik prie pareiškimo reikia pridėti savo gimimo metriką ir dokumentą, kad tikrai tarnavote Rusų kariuomenėje.

Vargšui kareiviui. Specialėse dalyse visi, nekiriant raštininkų ir kareivių, nešančių sargybą, tarnauja 3 metus. Nespecialistai algos daugiau negauna.

P. Grybui. Žiūr. atsakymą Vargšui kareiviui.

J. Šveikauskui. Pašauktųjų šeimos pašalpos negauna.

J. Šapauskui. Savanoriu tarnautas laikas į tarnybą įskaitomas. Būsime paleistas, kai leis išstarnavusius dvejus metus kariuomenėje iki š. m. lapkričio m. 1 d.

Gusarui. Atleis kai ateis laikas.

K. Žvirbliui. Išmoka. Žiūr. š. m. Kar. Įsak. Nr. 134 § 4.

St. Mačiuboičiui. Laikomas nuosavu.

Virš. Klevinskui. Gauna.

Kariui Atyčkoniui. Atmainytas. Galima iankyti, bet padoriau būtų apseiti be jų.

Vyr. pusk. Petravičiui. Areštuoti 14 parų sunkaus arešto pulko vadas turi teisę. Jei teisingai uždėta bausmė, skųstis negali.

San. pusk. Viršučiuui. Del laipsnio kreipkitės su pareiškimu į savo tiesioginį viršininką. Algą už laipnų galite gauti. (žiūr. Kar. Įsak. Nr. 313 § 2).

Eil. P. Dičkui. Savanoriu tarnautas laikas į tarnybą įskaitomas. Išstarnavęs dvejus metus kariuomenėje gali būti atleistas.

K. Karaliui. Galėsite gauti.

Esk. kariui. Negalėsite.

Tėvynės Gynėjui. Neturi.

Pranui Brelaišiui. Neturi teisės, galite neduoti.

Grand. K. V. 1) š. m. spalio mėn. išnaudoti...

galėsite. 2) Jeigu žemė nepripažinta Jūsų nuosavybe, parduoti negalite.

Virš. J. Bražinskui. Parduotos žemės atgauti nebegalite.

Z. Navagrockiui. 1) Dvarų savininkams paliekama 80 ha žemės toje vietoje, kur jie patys pasirenka, todėl iš dvaro, kuris turi 110 ha, į žemės reformos fondą galės patekti tik 30 ha. Gauti turėsite teisės maž daug apie 10 ha. 2) Atleis su valdiškais rūbais. 3) Apie algas dar nežinoma. 4) Netarnybos laiku galite.

Eil. P. Jonuškai. 1) Iš ūkininkų, kurie turi mažiau kaip 80 ha žemės, žemės gauti negalima. 2) Be priežasties neleisti atostogų neturi teisės.

K. Losevičiui. 1) Negali būti atleistas. 2) Žemės galėsite gauti tik išėję iš kariuomenės.

Eil. M. Nausėdai. Stojant į kariuomenę už brolių, reikia turėti šaukimo komisijos sutikimą, be kurio, vis vien jūsų brolis bus šaukiamas, o jūs būsite laikomi savanoriu ir atitarnavę metus galėsite būti iš kariuomenės atleisti. Bet jei toks sutikimas buvo, tai būti atleistas negalite, kol neatitarnausite dvėjus metus kariuomenėje.

Vyr. rašt. Pogoreckiui. Jūsų klausimas neišskus. Jei byla užbaigta ir esate pripažinti nekaltu, turi gražinti.

J. Svajui. Kreipkitės į Vidaus Reikalų Ministeriją pridėdami užtvirtintus savo atestacijų nuorašus.

E. Žiurkiui. 1) Kavalerijoje reikia tarnauti treji metai. 2) Į Ameriką važiuoti neleis.

Eil. Lučinskui. Žiūrėk 2 atsakymą E. Žiurkiui.

J. Ziminskui. Galėsite gauti.

V. Bartašiui. Brolis Amerikoje yra — nepaleis.

Vyr. pusk. Bagdonui. Būsite sulaikytas.

Virš. P. Žasiniui. „Vyties kryžius“ tuo tarpu jokių privilegijų neturi ir už jį jokio atlyginimo dar neduodama. Yra ruošiamas jo statutas, kuris išspręs šiuos klausimus.

Susirūpinusiam. 1) Pastebėjimų daryti negalite, tik mandagiai galite paklausti. 2) Šiemet karių mokytojų kursų nebus. 3) Tai statute nenumatoma; pareina nuo dalies vado.

V. p. N. Kuzmiaskui. Paleistas iš vienos dalies į kitą pastoti gali, tik bus laikomas ne virštarnybinio kario teisėmis, bet savanorio.

Klausiančiam. Tarnaus tik vienas iš jų — katras tvirtesnis. Esant abiem sveikiems, tarnauja tas, kuris mourodo tėvas arba kaip įnodu savo tarpe susitaria.

Mar-skui ir Butegeidiečiui. Nespausdinsime.

Degtinės priešui ir Ramuniui. Jūsų eilės silpnokos — spaudai netinka.

Kniukštai „Kario“ komplektus siunčiame tik tiems, kurie už juos atsiunčia pinigus.

K. Breževičiui. Jūsų klausimą svarsto seimas.

Kareiviui Brogai. Praneškite, ar jūs duodate apie save tikrąją žinią, ar sugalvotą pasaką.

Grand. Miliauskui. Kadangi turtas jums grąžinamas, neveta kelti byla dabar.

S. Aleksai. Reikia kreiptis į Vidaus Reikalų Ministeriją dėl priėmimo į Lietuvos pilietybę.

V. Kurtinaičiui. Komandos kečiu kreipkitės į tos dalies viršininką, kur tarnavote.

S. Petroniui. Jei esate atiduoti į teismą, gali atšaukti.

P. D.-mui. Išvengti visokiems nesusipratimams, geriausiai toki straipsneliai parodyti savo viršininkui.

K. Penikiui. Jei oficialiai atskyrė tėvas, negali reikalauti. Jei nėra jokių dokumentų — gali.

J. Pšibilskiui. Turė duoti viską.

V. Purviniui. Galite.

Eil. Sakalauskiui. Tas klausimas dar nėra galutinai išspręstas.

K. Baužui. 1) Žinoma, geriau. 2) Tik mokymais — laikui, ne ilgesniam kaip 3 mėn.

J. Slekiui. Skaitosi tik 6 mėn. (Isak. Karštom. Nr. 63 § 2 punk. „a“).

Puskarininkui. Kreipkitės komandos kečiu į savo dalies viršininką.

F. Jonaičiui. Skaitysis tik 6 mėn.

L. Umbrasui. Į dalį pastojus.

J. Jonikui. Kreipkitės į tą, kieno parėdymu būvote areštuoti.

Vyr. pusk. Dauguliui. Kuris nors amato galėsite išmokyti pastoję į specialę mokyklą. Yra ir tam tikri buhalterijos kursai. Jei manote pasilikti kariuomenėje, būsit laikomi virštarnybiniais (kaip savanoriai), o kursai, jei jie bus, teks lankyti vakarais.

J. Grigaičiui. Bet vis dėlto tamsta esi raštininkas — todėl ir laiko.

K. Račiniui. Naujokų Ėmimo Komisija, remdamasi įstatymais, padarė viską.

Lietuvos gynejan - kareivi!

Jei nori žinoti kaip gyvena tavo broliai - seserys tautiečiai, atsiskyrę nuo tavo dabar ginamos jų gimtosios šalies Lietuvos, tai prašyk savo giminių arba pažįstamų, kad tau užsakytų savaitinį laikraštį

„Iševių Drauga“

kurį leidžia

Britanijos lietuvių kat. darbininkų sąjunga

ir iš kurio tu sužinosi kaip gyvena tavo tautiečiai Škotijoje ir visoje Didžiojoje Britanijoje (Anglijoje).

Draugiškas sveikinimas Lietuvos kareiviams nuo

„Iševių Drauga“,
281 Eglinton str.,
Glasgow, S. S.,
Scotland.

Leidžia Kr. A. M. Karo Mokslo Skyris.

Lietuvos Valstybės spaustuve. Kaunas. Totorių gatvė Nr. 14.